

J.nr. 2022-11277

Den 14. januar 2026

Afgørelse om undtagelse efter miljøvurderingslovens § 4, stk. 4 for Energiø Bornholm

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) har den 28. juni 2022 modtaget en ansøgning fra Energinet om miljøvurdering af transmissionsanlæg til opkobling af vindenergi ved Bornholm i henhold til § 18 i miljøvurderingsloven, jf. § 15, stk. 1, nr. 3. Projektet omfatter landanlæg på hhv. Bornholm og Sjælland samt et transmissionskabel, der forbinder landanlæggene på Bornholm og Sjælland.

SGAV har på baggrund af bygherres projektbeskrivelse og ud fra en "centre-of-gravity"-test¹ vurderet, at transmissionsanlæg til opkobling af vindenergi ved Bornholm er en del af et samlet projekt, der foruden transmissionsanlæg tillige omfatter havvindmøllepark til Energiø Bornholm og udlandsforbindelse mellem Bornholm og Tyskland.

Det samlede projekt er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2, punkt 3 c: "Transport af elektricitet gennem luftledninger, jordkabler dimensioneret til spændinger over 100 kV, samt tilhørende stationsanlæg, dog undtaget elkabler på søterritoriet (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1)" og bilag 2, punkt 3 j: "Anlæg til udnyttelse af vindkraft til energiproduktion (vindmøller), bortset fra enkeltstående vindmøller i landzone med en totalhøjde på op til 25 m (husstandsmøller)."

Det fremgår af miljøvurderingslovens § 15, stk. 1, at projekter, der på grund af deres art, dimensioner eller placering kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, ikke må påbegyndes, før myndigheden skriftligt har meddelt tilladelse til projektet efter en miljøvurdering af projektets indvirkning på miljøet. Der skal være meddelt miljøvurderingstilladelse til det samlede projekt efter miljøvurderingsloven før hele eller dele af projektet må påbegyndes. Se EU domstolens fortolkning i sag C-575/21 (WertInwest Hotelbetriebs), hvor det fremgår, at: *"det er til hinder for, at der før eller sideløbende med gennemførelsen af en nødvendig miljøkonsekvensvurdering [...], meddeles byggetilladelser til enkelte projekter vedrørende byggearbejder, som indgår i større projekter vedrørende anlægsarbejder i byzoner."*

Energinet har den 20. juni 2024 indsendt en ansøgning til SGAV, hvor det fremgår, at det er afgørende for at imødekomme en strategiske interesse i vedvarende energi og sikre forsyningssikkerheden, at etableringen af transmissionsanlæg til opkobling af vindenergi ved Bornholm kan påbegyndes allerede, når SGAV har meddelt miljøvurderingstilladelse hertil, dvs. forud for, at Energistyrelsen har meddelt miljøvurderingstilladelse til havvindmølleparken og SGAV har meddelt miljøvurderingstilladelse til udlandsforbindelse mellem Bornholm og Tyskland. Energinet anmoder således om at påbegynde etableringen af en del af projektet, uanset at det samlede projekt ikke har opnået miljøvurderingstilladelse, hvilket ikke er i overensstemmelse med miljøvurderingslovens § 15, stk. 1.

¹ Jf. EU's note: "Interpretation suggested by the Commission as regards the application of the EIA Directive to ancillary/associated works (2012)"

På den baggrund har Energinet anmodet SGAV om efter miljøvurderingslovens § 4, stk. 4, at det samlede projekt Energiø Bornholm undtages fra kravet i miljøvurderingslovens § 15, stk. 1. Dette vil betyde, at bygherre kan påbegynde etableringen af transmissionsanlægget, allerede når SGAV har meddelt miljøvurderingstilladelse hertil.

SGAV forventer at meddele miljøvurderingstilladelse til transmissionsanlæg til opkobling af vindenergi ved Bornholm ultimo 2025, når 2. offentlighedsfase og behandling af høringssvar er foretaget.

Etableringen af projektets havvindmøllepark vil først blive påbegyndt, når Energistyrelsen har meddelt særskilt miljøvurderingstilladelse hertil på baggrund af en miljøvurderingsproces. Og tilsvarende vil udlandsforbindelsen først blive påbegyndt, når SGAV har meddelt miljøvurderingstilladelse hertil. Som en del af Energistylsens og SGAV's miljøvurderingstilladelser, vil de kumulative miljøpåvirkninger fra projektets øvrige dele blive inddraget i vurderingen af de kommende projekter, jf. miljøvurderingslovens § 20 og bilag 7.

1. Afgørelsen

SGAV træffer hermed afgørelse efter miljøvurderingslovens § 4, stk. 4, om at undtage det samlede projekt Energiø Bornholm fra kravet i miljøvurderingslovens § 15, stk. 1, om at det samlede projekt skal have en miljøvurderingstilladelse, før projektet kan påbegyndes.

Afgørelsen betyder, at Energinet kan påbegynde etableringen af transmissionsanlæg til opkobling af vindenergi ved Bornholm, når SGAV har meddelt miljøvurderingstilladelse hertil, uanset at miljøvurderingstilladelse til projektets øvrige anlæg (havvindmøllepark og udlandsforbindelse til Tyskland) først meddeles på et senere tidspunkt.

Undtagelsen omfatter ikke høring efter miljøvurderingslovens § 38 om grænseoverskridende miljøpåvirkninger, jf. miljøvurderingslovens § 4, stk. 4. Det er SGAV's vurdering, at transmissionsanlæg til opkobling af vindenergi ved Bornholm vil medføre grænseoverskridende miljøpåvirkninger, og der vil på vanlig vis foretages en høring af berørte stater efter miljøvurderingslovens § 38.

Såfremt Energistyrelsen vurderer, at havvindmølleparken kan medføre grænseoverskridende miljøpåvirkninger, og SGAV vurderer at udlandsforbindelsen mellem Bornholm og Tyskland vil medføre grænseoverskridende miljøpåvirkninger, skal der på tilsvarende vis foretages en høring af berørte stater efter miljøvurderingslovens § 38.

Det er SGAV's vurdering, at betingelserne for at anvende undtagelsesbestemmelsen i miljøvurderingslovens § 4, stk. 4, er til stede i forhold til det samlede projekt Energiø Bornholm. Der er ved vurderingen særligt lagt vægt på, at det på grund af projektets nødvendighed og hastende karakter, vil være i strid med offentlighedens interesser, herunder forsyningssikkerheden og den strategiske interesse i vedvarende energiforsyning, ikke at imødekomme ansøgningen om at påbegynde projektets transmissionsanlæg forud for miljøvurderingen af det samlede projekt, ligesom det vil udgøre en væsentlig trussel mod forsyningssikkerheden på nationalt plan. Herudover er der lagt vægt på, at hhv. transmissionsanlæg, havvindmøllepark og udlandsforbindelsen til Tyskland undergår fulde (tidsforskudte) miljøvurderinger i henhold til bestemmelserne i miljøvurderingsloven. I miljøvurderingerne foretages endvidere en samlet vurdering af de eventuelle kumulative påvirkninger mellem anlæggene.

2. Lovgrundlag

Afgørelsen træffes efter miljøvurderingslovens § 4, stk. 4, som implementerer VVM-direktivets artikel 2, stk. 4 vedrørende helt eller delvis undtagelse fra miljøvurdering for miljøvurderingspligtige projekter.

Af miljøvurderingslovens § 4, stk. 4, fremgår det, at *"et projekt omfattet af bilag 1 eller 2 kan i undtagelsestilfælde helt eller delvis fritages fra lovens bestemmelser om miljøvurdering, hvis dette vil skade formålet med projektet, forudsat at lovens formål, jf. § 1, opfyldes. Fritagelsen gælder ikke høring efter § 38."*

Det fremgår af miljøvurderingsbekendtgørelsens § 9, stk. 1, at: *"Ved vurderingen af, om et projekt omfattet af lovens bilag 1 eller 2 i undtagelsestilfælde kan fritages helt eller delvist fra lovens bestemmelser om miljøvurdering, jf. lovens § 4, stk. 4, skal VVM-myndigheden undersøge, om der bør foretages en miljøvurdering, som ikke opfylder alle lovens krav til miljøvurdering, men som er i overensstemmelse med lovens formål."*

Det fremgår af miljøvurderingsbekendtgørelsens § 9, stk. 2 og 3, at visse oplysninger skal stilles til rådighed for offentligheden, samt at der er krav om underretning af EU-Kommissionen forud for meddelelse af afgørelse om brug af undtagelsen i miljøvurderingslovens § 4, stk. 4.

Begrundelsen herfor fremgår nedenfor.

3. Begrundelsen for afgørelsen

3.1. Projekt Energiø Bornholm

Det fremgår af Energinets ansøgning om undtagelse (bilag 1) for Energiø Bornholm, at projektet består af tre delprojekter. På havet etableres selve havvindmølleparken med en produktionskapacitet på op til 3,8 GW, hvoraf 3,0 GW tilsluttes et multiterminalt konverteranlæg på Bornholm. Det multiterminale konverteranlæg tilkobles en 1,2 GW transmissionsforbindelse til Sjælland og en 2,0 GW udlandsforbindelse til Tyskland. Det samlede projekt omfatter således havvindmøllepark og kabelanlæg på havet samt højspændingsstations- og kabelanlæg på land på hhv. Bornholm og på Sjælland.

Det konkrete projekt, transmissionsanlæg til opkobling af vindenergi ved Bornholm, omfatter på land på Bornholm dele af det senere konkrete projekt for havvindmølleparken. Dette vedrører vekselstrømskabelanlæg og vekselstrømstransformeranlæg på Bornholm for tilslutning til PoC (Point of Connection - Nettilslutningspunktet) på højspændingsstationen. Ligeledes omfatter det konkrete projekt vekselstrømstransformeranlæg der muliggør en senere tilslutning af det bornholmske elnet til Energiø Bornholms højspændingsanlæg.

3.2. Afgrænsning af projektet

Ved behandling af sager efter miljøvurderingsloven skal der ved sagens begyndelse foretages en afgrænsning af projektet, dvs. at der tages stilling til, om eventuelle delprojekter udgør en del af det samlede projekt.

Hvis der er tale om ét samlet projekt, skal der som udgangspunkt foretages en samlet vurdering af projektets indvirkning, og der gælder som udgangspunkt et forbud mod opdeling af projekter mhp. at omgå direktivets krav.

Vurderingen af, om tilknyttede arbejder indgår som en integreret del af hovedprojektet, dvs. om der er tale om et samlet projekt, skal foretages ud fra objektive kriterier, som projektets formål, karakter/ karakteristika, placering og forbindelsen mellem projekterne. Hvis der er tale om nødvendigt forbundne projekter, skal deres samlede miljøpåvirkning vurderes som en helhed. Tilsvarende fremgår det af domstolens praksis, at foranstaltninger ikke kunstigt kan adskilles fra de anlægsarbejder, som de er uløseligt forbundne til.

SGAV har på baggrund af bygherres projektbeskrivelse og ud fra en "centre-of-gravity"-test² vurderet, at transmissionsanlæg til opkobling af vindenergi ved Bornholm er en del af et samlet projekt, der foruden transmissionsanlæg omfatter havvindmøllepark og udlandsforbindelse til Tyskland.

SGAV har ved vurderingen lagt vægt på, at formålet med transmissionsanlægget udelukkende er at betjene havvindmølleparken og forbinde denne til det overordnede transmissionsnet. Transmissionsanlæg til opkobling af vindenergi ved Bornholm, er karakteriseret ved, at være dimensioneret til at kunne betjene nævnte havvindmøllepark.

Da transmissionsanlæg til opkobling af vindenergi ved Bornholm, er en del af et samlet projekt, vil det forudsætte en undtagelse fra miljøvurderingsloven, jf. lovens § 4, stk. 4, at påbegynde etableringen af projektets landanlæg, før det samlede projekt er miljøvurderet.

3.3. Undtagelse fra miljøvurderingsloven, jf. miljøvurderingslovens § 4, stk. 4 og miljøvurderingsbekendtgørelsens § 9, stk. 3.

SGAV har på baggrund af Energinets ansøgning foretaget en vurdering af, om betingelserne for at anvende undtagelsen i miljøvurderingslovens § 4, stk. 4 er opfyldt for projektet Energiø Bornholm.

Efter miljøvurderingslovens § 4, stk. 4 og miljøvurderingsbekendtgørelsens § 9, stk. 3, skal følgende betingelser være opfyldt, før et projekt kan undtages.:

- a. der er tale om et undtagelsestilfælde og at gennemførelse af en miljøvurdering vil skade formålet med projektet,
- b. det er en forudsætning at formålet i loven opfyldes og det skal vurderes, om der kan foretages en anden form for vurdering.

SGAV vurderer, at hver af betingelserne for at anvende undtagelsesbestemmelsen i § 4, stk. 4 er opfyldt for projekt Energiø Bornholm. Redegørelse og begrundelse herfor følger nedenfor.

3.3.1. Undtagelsestilfælde og gennemførelse vil skade formålet med projektet

For at kunne anvende undtagelsesbestemmelsen i § 4, stk. 4, skal der være tale om et undtagelsestilfælde. Anvendelsesområdet for undtagelser fortolkes indskrænkende af EU-domstolen, jf. blandt andet C-287/98 hvor EU domstolen har udtalt, at "direktivets artikel 1, stk. 5, dels må fortolkes under hensyn til direktivets formål, dels må fortolkes indskrænkende, da den begrænser direktivets anvendelsesområde".³

EU-Domstolen har i sag C-411/17 slået fast, at behovet for at sikre forsyningssikkerheden for elektricitet kan betragtes som et undtagelsestilfælde. Domstolen udtalte dog samtidig, at medlemsstaterne skal godtgøre/dokumentere, at risikoen for denne forsyningssikkerhed er rimeligt sandsynlig, og at det påtænkte projekt er tilstrækkeligt hastende til at begrunde, at vurderingen ikke skal foretages.

En undtagelse efter miljøvurderingslovens § 4, stk. 4 vil ikke være berettiget alene med den begrundelse, at der er tale om et undtagelsestilfælde. Bestemmelsen vil derfor ikke finde anvendelse i det tilfælde, hvor de faktorer, der gør det til et undtagelsestilfælde, ikke er til hinder for den fulde overholdelse af loven. Undtagelsen skal med andre ord være forbundet med den manglende mulighed for at opfylde alle lovens krav uden at

² Jf. EU's note: "Interpretation suggested by the Commission as regards the application of the EIA Directive to ancillary/associated works (2012)"

³ EU's vejledning af 14.11.2019 om anvendelsen af undtagelser i henhold til artikel 1, stk. 3, og artikel 2, stk. 4 og 5, i direktivet om vurdering af indvirkningen på miljøet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU som ændret ved direktiv 2014/52/EU), afsnit 3,5 (EU's undtagelsesvejledning) samt vejledning om miljøvurdering af konkrete projekter s. 24.

kompromittere projektets formål.⁴ Det er således et krav, at gennemførelse af en miljøvurdering vil skade formålet med projektet.”

Omstændighederne omkring et undtagelsestilfælde skal være af en sådan karakter, at det er umuligt eller uigennemførligt at overholde alle lovens krav til en miljøvurdering af et konkret projekt, dvs. udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport, fremlæggelse af oplysninger, gennemførelse af høringer, hensyntagen til resultaterne af miljøvurderingen, formidling af oplysninger om den afgørelse, der træffes efter vurderingen, og sikring af adgang til klage og domstolsprøvelse.

Dertil skal det være kontraproduktivt med hensyn til projektets formål, som hvis et projekt skal godkendes og gennemføres så hurtigt, at der ikke er tid til at udarbejde alle de miljøoplysninger, der kræves i henhold til lovens § 20, eller til at gennemføre en offentlig høring, jf. lovens § 35, inden der træffes afgørelse efter § 25 om at tillade projektet.

Bygherres begrundelse

Som begrundelse for at der er tale om et undtagelsestilfælde og at gennemførelse af en miljøvurdering vil skade formålet med projektet, har Energinet vedlagt en udtalelse fra Energistyrelsen, som er overordnet myndighed for forsyning, herunder forsyningssikkerhed. Det fremgår af udtalelsen, at:

”Energio Bornholm er central for den grønne omstilling og elektrificering af samfundet. Danmark har med Klimaloven i 2020 vedtaget et bindende langsigtet mål om klimaneutralitet i senest 2050. Dette vil kræve en betydelig elektrificering, hvor grøn strøm fra især havvind vil spille en betydelig rolle for omstillingen af andre sektorer, herunder transport, varme og industri. Elektrificering af energiforbruget vil medføre et markant større elforbrug end vi har i dag. Uden en tilsvarende udbygning med vedvarende energi, vil der opstå en ubalance mellem elforbruget produktion af el i Danmark. En samlet elektrificering og udbygning med vedvarende energi vil samtidig reducere CO₂-udledningerne markant.

Energio Bornholm vil levere store mængder strøm til elektrificeringen af energiforbruget i både Danmark og Tyskland. Energio Bornholm spiller således både en rolle i Danmarks grønne omstilling, men bidrager direkte til en langsynet politisk vision om at Danmark skal bruge sine havressourcer til at forsyne Europa med bæredygtig energi. Energio Bornholm vil desuden generelt øge elforsyningssikkerheden i Nordeuropa, specielt via sine transmissionsforbindelser. En massiv udbygning med havvind i de kommende år spiller derfor en afgørende rolle for, at Danmark kan sikre den grønne omstilling, mindske udledningen af CO₂ og samtidig opretholde en høj forsyningssikkerhed i et 100 procent grønt elsystem, som hovedsageligt vil være baseret på energikilder som sol og vind.

Endvidere har Ruslands invasion af Ukraine affødt et stærkt politisk ønske om hurtigt at blive uafhængig af russisk energi, hvilket har intensiveret behovet for at udbygge med vedvarende energi ikke mindst i Danmark. I den forbindelse er det ambitionen, at Danmark med sine unikke havvindsressourcer ikke kun skal producere til eget forbrug, men også skal være med til at sikre en grøn energiforsyning i nabolande.

For at sikre, at Energio Bornholm kan etableres hurtigst muligt, og ud fra en optimeret tidsplan uden unødige forsinkelser, er en opdeling af miljøkonsekvensvurderingsprocessen afgørende. Projektet, der jf. BEK nr. 773/2024 om kontaktpunkt, VE-tilladelsesprocessen og områder til fremme af VE, § 3, betragtes som værende af væsentlig samfundsmæssig interesse, der tjener den offentlige sundhed og sikkerhed.”

⁴ EU's vejledning af 14.11.2019 om anvendelsen af undtagelser i henhold til artikel 1, stk. 3, og artikel 2, stk. 4 og 5, i direktivet om vurdering af indvirkningen på miljøet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU som ændret ved direktiv 2014/52/EU), afsnit 3,5 (EU's undtagelsesvejledning) samt vejledning om miljøvurdering af konkrete projekter s. 24.

SGAV's vurdering

SGAV har på baggrund af Energinets ansøgning, herunder navnlig Energistyrelsens udtalelse, vurderet, at påbegyndelse af projektets transmissionsanlæg er af afgørende betydning for opfyldelse af projektets samlede formål. Det vurderes, at projektet ikke alene er afgørende for den danske omstilling til grøn energi og opnåelse af de politiske klimamål, men også bidrager direkte til en langsynet politisk vision om at Danmark skal bruge sine havressourcer til at forsyne Europa med bæredygtig energi. Endvidere vurderer SGAV på baggrund af Energistyrelsens udtalelse, at projektet er afgørende for opretholdelsen af forsyningssikkerheden. I forhold til vurderingen har SGAV særligt lagt vægt på projektets størrelse, samt den kritiske forsyningssituation i Europa som følge af krigen i Ukraine.

SGAV vurderer, at det på grund af projektets nødvendighed og hastende karakter, vil være i strid med offentlighedens interesser, ikke at imødekomme ansøgningen om at påbegynde projektets transmissionsanlæg forud for miljøvurderingen af det samlede projekt, ligesom det vil udgøre en væsentlig trussel mod forsyningssikkerheden på nationalt plan. Det vurderes på den baggrund, at der er tale om et undtagelsestilfælde og at gennemførelse af en miljøvurdering af det samlede projekt forud for påbegyndelsen af transmissionsanlægget, vil skade formålet med projektet.

3.3.2. Lovens formål og en anden form for vurdering

En forudsætning for at anvende undtagelsesbestemmelsen i lovens § 4, stk. 4, når ovenstående betingelser er opfyldt, er at lovens formål, jf. miljøvurderingslovens § 1, opfyldes. Dette skal sikre, at det grundlæggende mål, der er fastsat i VVM-direktivet, ikke undergraves⁵.

Opfyldelse af formålet med loven betyder, at projekter, der sandsynligvis får væsentlige indvirkninger på miljøet, undergives et krav om tilladelse og en vurdering af deres indvirkninger på miljøet, inden der gives tilladelse⁶.

Da der findes undtagelsestilfælde, hvor minimumskravene til miljøvurderingsprocessen ikke kan opfyldes, betyder det, at miljøvurderingsmyndigheden i disse tilfælde i stedet skal sikre, at kravene i miljøvurderingsbekendtgørelsen § 9 (VVM-direktivet art 2, stk. 4, litra a-c) overholdes, herunder at miljøvurderingsmyndigheden skal undersøge, om der bør foretages en miljøvurdering, som ikke opfylder alle lovens krav til miljøvurdering, men som er i overensstemmelse med lovens formålsbestemmelse i § 1.7 Kravet herom omtales i afsnittet nedenfor.

Det bemærkes, at EU-domstolen i sag C-411/17 har udtalt, at disse forpligtelser ikke udgør rene formalia, men er forpligtelser med henblik på så vidt muligt at sikre overholdelsen af de mål, der søges virkeliggjort ved VVM-direktivet.⁸

Efter miljøvurderingsbekendtgørelsens § 9, stk. 1, er det en betingelse for anvendelsen af undtagelsesbestemmelsen, at miljøvurderingsmyndigheden skal undersøge, om der bør foretages en anden form for vurdering end den, som undtagelsesvist ikke kan gennemføres eller kun delvist kan gennemføres efter loven.⁹

Det fremgår af EU's undtagelsesvejledning¹⁰ at der, i forbindelse med myndighedernes overvejelser om hvorvidt en anden form for vurdering er hensigtsmæssig, skal tages hensyn til målene med loven. Det fremgår

⁵ EU's undtagelsesvejledning, afsnit 3.10 og 3.11

⁶ Vejledning om miljøvurdering af konkrete projekter, høringsversion 2022, s. 24

⁷ EU's undtagelsesvejledning, afsnit 3.10 og 3.11

⁸ EU's undtagelsesvejledning, afsnit 3.10 og 3.11

⁹ EU's undtagelsesvejledning, afsnit 3.12

¹⁰ EU's undtagelsesvejledning, afsnit 3.12-3.14

endvidere,¹¹ at "Vurderinger kan antage mange forskellige former. Hvis et projekt f.eks. består af flere faser, kan det være hensigtsmæssigt at foretage en delvis miljøkonsekvensvurdering, der kun omfatter nogle af faserne. Mens projektets hastende karakter f.eks. kan hindre opfyldelsen af kravene om miljøkonsekvensvurdering i projektets første fase, kan det være muligt i de efterfølgende faser. Det ville være en forholdsmeæssig reaktion på det pågældende undtagelsestilfælde, idet det ville sikre, at direktivets krav blev opfyldt i videst muligt omfang.

Energinets begrundelse

Energinet anfører i ansøgningen, at en undtagelse fra at gennemføre miljøkonsekvensvurderingen for det samlede projekt som én samlet vurdering, ikke tilsidesætter miljøvurderingslovens formål og udgør en mindre og ikke- væsentlig fravigelse af den normale miljøvurderingsprocedure. Baggrunden herfor er, at der udarbejdes fulde miljøkonsekvensrapporter i henhold til reglerne i miljøvurderingslovens afsnit III for både transmissionsanlæg til opkobling af havvind ved Energiø Bornholm, udlandsforbindelsen til Tyskland og havvindmølleparken, som blot er opdelt og forskudt i tid, hvilket er afgørende for etablering og tilslutning af havvindmølleparken. Det vil yderligere blive sikret, at eventuelle kumulative virkninger, der måtte være mellem de tre dele af projektet, vil blive belyst. Energinet oplyser endvidere, at der er gennemført en miljøvurdering af Plan for Program Energiø Bornholm, hvori der indgår en vurdering af de samlede miljøpåvirkninger på planniveau, som kan opstå ved en realisering af planen både på havet og på land.

SGAV's vurdering

SGAV har på baggrund af Energinets ansøgning vurderet, at lovens formål er opfyldt, uanset om de tre dele af projektet behandles særskilt og påbegyndes forud for miljøvurderingen af projektets øvrige dele.

Afgørende for om lovens formål må anses for opfyldt er, at væsentlige miljøpåvirkninger vurderes samt at offentligheden inddrages. SGAV vurderer, at dette er opfyldt uanset vurderingen foretages særskilt for de tre dele. SGAV har navnlig lagt vægt på, at der sker miljøvurdering af det samlede projekt, idet de tre delprojekter alle undergår fulde miljøvurderinger i henhold til bestemmelserne i miljøvurderingsloven, herunder at alle relevante miljøpåvirkninger vurderes ligesom alle procestrin i miljøvurderingslovens følges. Der foretages for alle delprojekter inddragelse af offentligheden, høring af parter m.v. I miljøvurderingerne vurderes endvidere de eventuelle kumulative påvirkninger mellem de tre projekter.

I forhold kravet i miljøvurderingsbekendtgørelsens § 9 om "en anden vurdering", bemærker SGAV at hele projektet undergår fuld miljøvurdering, dog forskudt i tid. SGAV vurderer derfor, at betingelsen er opfyldt og der således ikke er behov for yderligere "anden vurdering."

4. Offentliggørelse

Denne afgørelse annonceres på www.sgav.dk den 15. januar 2026 sammen med afgørelse om § 25 tilladelse efter miljøvurderingsloven til projektets transmissionsanlæg til opkobling af vindenergi ved Bornholm.

Efter miljøvurderingsbekendtgørelsens § 9, stk. 2, skal miljøvurderingsmyndigheden i forbindelse med en afgørelse om undtagelse efter miljøvurderingslovens § 4, stk. 4, stille visse oplysninger til rådighed for offentligheden, herunder oplysninger i forbindelse med den miljøvurdering, der er foretaget, oplysninger vedrørende afgørelsen om at indrømme undtagelsen, samt grundene til, at den er blevet indrømmet. Disse oplysninger fremgår af afgørelsen, samt bilag 1 og 2, der stilles til rådighed for offentligheden i forbindelse med offentliggørelsen på www.sgav.dk.

Forud for meddelelsen af afgørelsen er der den 14. januar 2026 sket underretning af EU-Kommissionen gennem Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, jf. miljøvurderingsbekendtgørelsens § 9, stk. 2 og 3.

¹¹ EU's undtagelsesvejledning, afsnit 3.12-3.14

Ministeren for Grøn Trepert har delegeret sin kompetence til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

5. Høring og høringssvar

Udkast til afgørelse om undtagelse er sendt i høring og partshøring samtidig med SGAV's udkast til § 25 tilladelse og miljøkonsekvensrapport for projektet vedrørende transmissionsanlæg til opkobling af vindenergi ved Bornholm. Høring blev foretaget i perioden den 6. november 2025 til den 5. december 2025

6. Klagevejledning

SGAV's afgørelse kan indbringes for departement for Grøn Trepert, Vester Voldgade 123, 1552 København, mail: mgtp@mgtp.dk, som rekursmyndighed.

SGAV's afgørelse kan indbringes for domstolene inden 6 måneder fra afgørelsens offentliggørelse, jf. Miljøvurderingslovens § 54. På www.domstol.dk findes vejledning om at anlægge en retssag ved domstolene.

7. Bilag

Bilag 1- Energinets ansøgning om undtagelsen efter miljøvurderingslovens § 4, stk. 4 af 28. maj 2024

Bilag 2- Energistyrelsens udtalelse af 29. april 2024

Miljøstyrelsen

Alt: Christina Kittner
Tolderundsvej 5
5000 Odense C

ENERGINET

Eltransmission

Energinet
Tonne Kjærsvej 65
DK-7000 Fredericia

+45 70 10 22 44
info@energinet.dk
CVR-nr. 39 31 48 78

Dato:
28. maj 2024

Forfatter:
BES/CEC

ANSØGNING OM UNDTAGELSE, JF. MILJØVURDERINGSLOVEN § 4 STK. 4, FOR OPDELING AF MILJØVURDERING AF ENERGIØ BORNHOLM

Indledning

Ved Folketingets vedtagelse af *Klimaaftale for energi og industri mv.* af 22. juni 2020 har Klima-, Energi- og Forsyningsministeren besluttet ved pålæg af 29. november 2020 og med efterfølgende revideret pålæg af 13. oktober 2021, at Energinet skal igangsætte forundersøgelser, miljøvurdering, § 25-tilladelser og plangrundlag for transmissionsanlæg samt koordinering og projektafvikling af udlandsforbindelser for en fremtidig etablering af EnergiØ Bornholm. Forundersøgelserne tjener som primært formål at understøtte Energistyrelsens udbud af koncession til etablering af en 3 GW havvindmøllepark med mulighed for overplanting op til 3,8 GW havvind syd for Bornholm.

Der er fundet behov for at opdele miljøkonsekvensvurderingsprocessen og foretage separate miljøkonsekvensvurderinger af og udarbejde separate miljøkonsekvensrapport for hhv. Transmissionsanlæg til opkobling af havvind ved EnergiØ Bornholm, udlandsforbindelse til Tyskland og selve havvindmølleprojektet, hvis det samlede projekt skal kunne gennemføres og endeligt tilsluttes inden for den politisk vedtagne frist. Hvert konkret projekt vil således være genstand for en miljøkonsekvensvurdering og de kumulative virkninger ved gennemførelse af alle konkrete projekter til EnergiØ Bornholm vil indgå i hver miljøkonsekvensvurdering i det opdelte projekt for EnergiØ Bornholm.

En opdeling af processerne for miljøkonsekvensvurdering af transmissionsanlæg, udlandsforbindelse og havvindmøllepark, så disse gennemføres som tre separate miljøkonsekvensvurderinger, er mulig ved anvendelse af miljøvurderingslovens §4, stk. 4 (undtagelsesbestemmelsen), der giver mulighed for helt eller delvist at undtage projekter for lovens bestemmelser.

Projektets opdeling

Energiø Bornholm etableres som et havvindmølleprojekt med en produktionskapacitet på op til 3,8 GW, hvoraf 3,0 GW tilsluttes et multiterminalt konverteranlæg på Bornholm. Det multiterminale konverteranlæg tilkobles en 1,2 GW transmissionsforbindelse til Sjælland og en 2,0 GW udlandsforbindelse til Tyskland. Det samlede projekt omfatter således havvindmøllepark og kabelanlæg på havet samt højspændingsstations- og kabelanlæg på land på Bornholm og på Sjælland. En redegørelse for opdelingen af Energiø Bornholm i tre forbundne konkrete projekter med adskilte processer for miljøkonsekvensvurdering og § 25-tilladelser fremgår herunder:

Transmissionsanlæg for opkobling af havvind ved Energiø Bornholm

Det igangværende konkrete projekt omfatter:

- Højspændingsstation på Bornholm, der opsamler vekselstrøm fra havvindmølleparken og konverterer denne til jævnstrøm, der kan transmitteres videre i to højspændingskabelsystemer
- Vekselstrømsanlæg på højspændingsstationen, der på sigt kan sikre en mulig tilkobling af det bornholmske elnet til højspændingsstationen
- Vekselstrømsanlæg på højspændingsstationen, der kan transformere vekselstrøm fra havvindmølleparken til det rette spændingsniveau før den tilsluttes højspændingsstationen
- Op til 9 vekselstrøms-højspændingskabler, der kan etableres i to kabelkorridorer fra højspændingsstationen og frem til sydkysten af Bornholm
- Et jævnstrøms-højspændingskabelsystem, der kan etableres i én af tre mulige kabelkorridorer fra højspændingsstationen og frem til sydkysten på Bornholm og derfra i kabelkorridor på havet frem til kysten på Sjælland ved Karlstrup Strand og videre herfra i kabelkorridor på land frem til højspændingsstationen på Sjælland
- I højspændingsstation på Sjælland, der modtager jævnstrøm via kabelsystemet fra Bornholm og konverterer denne til vekselstrøm, som via højspændingsstationen kan tilsluttes forsyningsnettet på Sjælland.

Det konkrete projekt omfatter på land på Bornholm dele af det senere konkrete projekt for havvindmølleparken. Dette vedrører vekselstrømskabelanlæg og vekselstrømstransformeranlæg på Bornholm for tilslutning til PoC (Point of Connection - Nettilslutningspunktet) på højspændingsstationen. Ligeledes omfatter det konkrete projekt vekselstrømstransformeranlæg der muliggør en senere tilslutning af det bornholmske elnet til Energiø Bornholms højspændingsanlæg.

Udlandsforbindelse mellem Bornholm og Tyskland

Det kommende konkrete projekt omfatter:

- Et jævnstrøms-højspændingskabelsystem, der forbindes til bryderanlæg på højspændingsstationen med tilhørende kabelkorridor på land på Bornholm samt søkabelkorridor fra Bornholms sydkyst og frem til den dansk/tyske grænse syd for Bornholm i Østersøen. Den tyske del af udlandsforbindelsen vil omfatte et tilsvarende jævnstrøms-højspændingskabelsystem og kabelkorridor til havs og på land frem til højspændingsstationen i Tyskland

Havvindmøllepark til Energiø Bornholm

Det kommende konkrete projekt omfatter:

- Etablering af op til 3,0 GW havvindmøllepark med mulighed for overplanting af op til 3,8 GW
- Internt kabelsystem der forbinder havmøllerne til havbaserede transformerplatforme
- Op til 7 transformerplatforme inde i havmølleområderne
- Op til 9 vekselstrømseksportkabler der forbinder havvindmølleparken med højspændingsstationen på Bornholm

Anmodning

Energinet anmoder hermed om anvendelse af miljøvurderingslovens § 4, stk. 4 for projektet, hvorved et eventuelt krav om at gennemføre én samlet miljøkonsekvensvurdering for projektet fraviges, og der gennemføres tre separate miljøkonsekvensvurderinger for hhv. transmissionsanlæg til opkobling af havvind ved Energiø Bornholm, udlandsforbindelse til Tyskland og selve havvindmølleparken. Energistyrelsen er myndighed havvindmølleparken, jf. miljøvurderingslovens §17, stk. 4 og §3, stk. 1, nr. 28 i delegationsbekendtgørelsen¹. Miljøstyrelsen er myndighed for den del af projektet, der foregår på land samt de to transmissionskabler, der forbinder landanlæggene på Bornholm og Sjælland og landanlæg på Bornholm med landanlæg i Tyskland (udlandsforbindelsen) (Energistyrelsen, sagsnr.: 2022-1699, aktid.: 3055569), jf. miljøvurderingsbekendtgørelsens §3, stk. 1, nr. 2². Ileri ligger også, at der vil kunne meddeles tilladelse efter miljøvurderingslovens § 25 til landanlæggene, og at denne tilladelse kan udnyttes, inden der meddeles tilladelse efter VE-lovens § 25³ til anlæg på havet.

Begrundelse for anmodningen

På baggrund af beskrivelsen af anlægsprojekterne og redegørelsen herunder for den indbyrdes sekvens i etableringen er det Energinets vurdering, at der er konkrete forhold, der taler for, at der skal foretages tre separate miljøkonsekvensvurderinger for hhv. transmissionsanlæg til opkobling af havvind ved Energiø Bornholm, udlandsforbindelse til Tyskland og selve havvindmølleparken.

For at realisere projektet og nettilslutte havvindmølleparken inden for den politiske fastsatte frist skal miljøkonsekvensvurderingen af transmissionsanlæg til opkobling af havvind ved Energiø Bornholm og miljøkonsekvensvurderingen af udlandsforbindelsen til Tyskland igangsættes, før der igangsættes miljøkonsekvensvurdering af havvindmølleparken, idet transmissionsanlæg til opkobling af havvind ved Energiø Bornholm samt udlandsforbindelsen til Tyskland skal være klar til at modtage strøm før den endelige deadline for fuld nettilslutning af havvindmølleparken. Miljøkonsekvensvurderingen for transmissionsanlæg til opkobling af havvind ved

¹ Bekendtgørelse nr. 1366 af 28/09/2022 om Energistyrelsens opgaver og beføjelser.

² Bekendtgørelse nr. 806 af 14/06/2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter.

³ Tilladelse efter VE-lovens § 25 erstatter helt eller delvist tilladelsen efter miljøvurderingslovens § 25, jf. § 10, nr. 3 i Bekendtgørelse nr. 806 af 14/06/2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter.

Energio Bornholm er igangsat inden udbud af havvindmølleparken og dermed inden, der er fundet en projektludvikler af selve havvindmølleparken og inden den konkrete projektludformning for selve havvindmølleparken foreligger ift. valg af mølletype, opstillingsmønster, antal møller, fundamenttyper, installationsmetoder mv. Først når disse projektforskydninger er blevet konkretiseret, vil der kunne foretages en fyldestgørende miljøkonsekvensvurdering af selve havvindmølleparken. Projektet for etablering af udlandsforbindelsen til Tyskland er, på tidspunktet for igangsættelsen af miljøkonsekvensvurderingen af transmissionsanlæg til opkobling af havvind ved Energinet Bornholm, ikke tilstrækkeligt konkret til at kunne igangsætte proces for miljøkonsekvensvurderingen, idet projektet afhænger af indgået samarbejdsaftale med den tyske transmissionsoperatør 50Hertz. Uden disse tidsforskydninger i processerne vil projektet ikke kunne realiseres inden for tidsfristen. En samlet miljøkonsekvensvurdering for Energinet Bornholm vil således skade det formål, at Energinet Bornholm bidrager til opnåelse af klimamålet for 2030, hvorfor adskilte og tidsforskydte miljøkonsekvensvurderinger er en nødvendighed for at kunne opnå dette samfundsmæssige nødvendige mål.

Det fremgår af miljøvurderingslovens § 4, stk. 4, at: *"et projekt omfattet af bilag 1 eller 2 kan i undtagelsestilfælde helt eller delvis fritages fra lovens bestemmelser om miljøvurdering, hvis dette vil skade formålet med projektet, forudsat at lovens formål, jf. § 1, opfyldes. Fritagelsen gælder ikke høring efter § 38."*

Der anmodes derfor om anvendelse af undtagelsesbestemmelsen, så projektet kan gennemføres uden risiko ved separate miljøkonsekvensvurderinger og meddelelse af § 25-tilladelse samt etableringstilladelse for hhv. transmissionsanlæg til opkobling af havvind ved Energinet Bornholm, udlandsforbindelse til Tyskland og selve havvindmølleparken. I nedstående fremgår vurdering af, at betingelserne⁴ for at anvendelse af fravigelsesbestemmelsen er opfyldt:

Undtagelsestilfælde og skade af projektets formål

Projektet indgår som led i den grønne omstilling af Danmark frem mod 2030 og Energinet Bornholm udspringer af den politiske aftale *"Klimaftale for energi og industri mv."* af 22. juni 2020 og Energinet Bornholm vil med en installeret effekt på minimum 3,0 GW havvindmøllepark med mulighed for overplanting af op til 3,8 GW kunne generere grøn strøm svarende til ca. det årlige elforbrug i op til 3.3 mio. danske husstande og skal være tilsluttet senest i år 2030.

Der søges om anvendelse af miljøvurderingslovens undtagelsesmulighed, da det er afgørende for opfyldelse af projektets formål, at miljøtilladelsen til anlæg af transmissionsanlæg til opkobling af havvind ved Energinet Bornholm og miljøtilladelsen til den danske del af udlandsforbindelsen til Tyskland tages i brug forud for tildeling af tilladelse til havvindmølleparken. Ellers vil projektet ikke opfylde sit formål om at bidrage til opnåelse af Danmarks klimamål frem mod 2030 og være med til at skabe hurtig uafhængighed fra russisk energiproduktion både for Danmark og resten af Europa. Projektet har således til formål at imødekomme en strategisk interesse i vedvarende energi og understøtte en stabil og sikker forsyning heraf frem mod 2030 og bidrage til at Danmark når sit mål om klimaneutralitet i senest 2050.

⁴ Interpretation line suggested by the Commission as regards the application of Directive 85/337/EEC to associated/ancillary works, s. 2.

Muligheden for at gennemføre miljøvurderingsprocesser for havvindmølleparker, der etableres via udbud, og som skal have mulighed for at tilsluttes det kollektive elnet, via de skilserede tidsforskudte miljøvurderingsprocesser for hhv. transmissionsanlæg til opkobling af havvind ved Energiø Bornholm, udlandsforbindelsen til Tyskland og havvindmølleparken er helt afgørende i den henseende. Der arbejdes i øjeblikket målrettet med adskillige ressourcer og tiltag både i Danmark, i øvrige lande og fra EU på at fjerne administrative byrder og effektivisere godkendelsesprocesser for VE-anlæg. Såfremt den tidsforskudte miljøkonsekvensvurdering af projektet ikke kan gennemføres, forventes der en forsinkelse af projektets endelige nettilslutning på mindst 2 år.

Det vurderes at gennemførelse af én samlet miljøkonsekvensvurdering for transmissionsanlæg til opkobling af havvind ved Energiø Bornholm, udlandsforbindelsen til Tyskland og havvindmølleparken dels vil medføre, at projektet ikke vil kunne bidrage til opfyldelse af de politiske klimamål for 2030 og dels ikke i nødvendigt omfang vil kunne bidrage til den strategiske forsyningssikkerhed af særligt det østlige Sjælland og Tyskland, hvilket er formålene med projektet og er afgørende for at sikre samfundsinteresser.

Det bemærkes, at kriteriet om, at der skal foreligge et undtagelsestilfælde, gælder generelt for projekter omfattet af miljøvurderingslovens regler, og at gennemførelse af miljøvurderingsprocesser for havvindmølleparker på en hurtig, sikker og administrativt effektiv måde vil være helt afgørende for realisering af klimamål såvel som mål for uafhængighed af russisk energiproduktion for Danmark og Europa både på kort og langt sigt.

Opfyldelse af miljøvurderingslovens formål

Det er yderligere en betingelse for at anvende miljøvurderingslovens § 4, stk. 4, at lovens formål opfyldes. Dette skal sikre, at de overordnede mål ikke tilsidesættes. Formålet med miljøvurderingsloven fremgår af lovens § 1:

"Stk. 1. Lovens formål er at sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau og at bidrage til integrationen af miljøhensyn under udarbejdelsen og vedtagelsen af planer og programmer og ved tilladelse til projekter med henblik på at fremme en bæredygtig udvikling, ved at der gennemføres en miljøvurdering af planer, programmer og projekter, som kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

Stk. 2. Formålet med en miljøvurdering er, at der under inddragelse af offentligheden så tidligt som muligt og forud for, at myndigheden træffer afgørelse om planen, programmet eller projektet, tages hensyn til planers, programmers og projekters sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, herunder den biologiske mangfoldighed, befolkningen, menneskers sundhed, flora, fauna, jordbund, jordarealer, vand, luft, klimatiske faktorer, materielle goder, landskab, kulturarv, herunder kirker og deres omgivelser og arkitektonisk og arkæologisk arv, større menneske- og naturskabte katastroferisici og ulykker og ressourceeffektivitet og det indbyrdes forhold mellem disse faktorer."

Kommissionen anfører i vejledningen til anvendelse af undtagelsesbestemmelsen i VVM-direktivets artikel 2, stk. 4⁵:

⁵ Meddelelse fra Kommissionen - Vejledning vedrørende anvendelsen af undtagelser i henhold til artikel 1, stk. 3, og artikel 2, stk. 4 og 5, i direktivet om vurdering af indvirkningen på miljøet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU som ændret ved direktiv 2014/52/EU) (2019/C 386/05)

"3.12. En medlemsstat, der påberåber sig fritagelsen i henhold til artikel 2, stk. 4, skal overveje, om det er muligt at foretage en anden form for vurdering. Som forklaret ovenfor skal der tages hensyn til målene med direktivet, når det overvejes, om en anden form for vurdering er hensigtsmæssig. Hvis en anden form for vurdering kan foretages og anses for hensigtsmæssig, skal de indhentede oplysninger stilles til rådighed for den berørte offentlighed, og den berørte offentlighed skal informeres om afgørelsen om at indrømme undtagelsen samt grundene til, at den er blevet indrømmet. I medfør af ligheden med artikel 6, stk. 3, i direktivet om vurdering af indvirkningen på miljøet bør medlemsstaterne overveje at stille alle miljøoplysninger, der er indhentet ved brug af andre former for vurdering, til rådighed på samme måde. Anvendelsen af denne bestemmelse berører imidlertid ikke forpligtelserne vedrørende vurdering i henhold til andre direktiver (f.eks. artikel 6, stk. 3 og 4, i habitatdirektivet (8) og artikel 4, stk. 7, i vandrammedirektivet (9)).

3.13.

3.13 Vurderinger kan antage mange forskellige former. Hvis et projekt f.eks. består af flere faser, kan det være hensigtsmæssigt at foretage en delvis miljøkonsekvensvurdering, der kun omfatter nogle af faserne. Mens projektets hastende karakter f.eks. kan hindre opfyldelsen af kravene om miljøkonsekvensvurdering i projektets første fase, kan det være muligt i de efterfølgende faser. Det ville være en forholds-mæssig reaktion på det pågældende undtagelsestilfælde, idet det ville sikre, at direktivets krav blev opfyldt i videst muligt omfang."

Det vurderes, at en undtagelse fra at gennemføre miljøkonsekvensvurderingen for det samlede projekt som én samlet vurdering, herunder at der kan meddeles og udnyttes en tilladelse efter miljøvurderingslovens § 25 til transmissionsanlæg til opkobling af havvind ved Energiø Bornholm og til udlandsforbindelsen til Tyskland inden der meddeles etableringstilladelse til havvindmølleparken, ikke tilsidesætter miljøvurderingslovens formål og udgør en mindre og ikke-væsentlig fravigelse af den normale miljøvurderingsprocedure. Det vurderes ligeledes, at Kommissionens anbefalinger ift. proces ved anvendelse af undtagelsen er imødekommet fuldt. Der er og vil således blive foretaget afgrænsning af miljøkonsekvensrapporternes indhold, afholdt lovpligtige offentlighedsfaser og udarbejdet fulde miljøkonsekvensrapporter i henhold til reglerne i miljøvurderingslovens afsnit III for både transmissionsanlæg til opkobling af havvind ved Energiø Bornholm, udlandsforbindelsen til Tyskland og havvindmølleparken, som blot er opdelt og forskudt i tid, hvilket er afgørende for etablering og tilslutning af havvindmølleparken.

Det vil blive sikret, at eventuelle kumulative virkninger, der måtte være mellem de tre dele af projektet, vil blive belyst. Dertil er der gennemført en miljøvurdering af Plan for Program Energiø Bornholm, hvori der indgår en vurdering af de samlede miljøpåvirkninger på planniveau, som kan opstå ved en realisering af planen både på havet og på land.

Med venlig hilsen

Bent Sømod

bes@energinet.dk

Energinet Eltransmission

Vedr. Energiø Bornholms betydning for opfyldelse af de danske ambitioner om grøn omstilling og øget elektrificering

Kontor/afdeling

Havvind

Dato

29-04-2024

J nr.

/ANO, DVMH, MJHT

Energiø Bornholm er vedtaget ved et bredt flertal ved folketingets Klimaafale for energi og industri mv. af 22. juni 2020, hvor det blev besluttet, at der skulle etableres én energiø i Nordsøen og én i Østersøen, der tilsammen kan levere 5 GW havvind. Efterfølgende, med klimaafalen fra 2022 om grøn strøm og varme, blev det besluttet, at Energiø Bornholm udvides fra 2 til minimum 3 GW havvind, og at havvindmøllerne må placeres indtil 15 km syd og sydvest for Bornholms kyst. Endelig har folketinget med Tillægsafale om udbudsrammer for 6 GW havvind og Energiø Bornholm af maj 2023 besluttet, at minimumskapaciteten (3 GW) skal stå færdig inden udgangen af 2030, mens øvrig kapacitet på op til 800 MW (overplanting) kan opstilles op til 2 år efter. Energiø Bornholm er et fælles projekt mellem Danmark og Tyskland. Begge parter har underskrevet en Intergovernmental Agreement i juni 2023. Aftalen beskriver rammerne for gennemførelsen af Energiø Bornholm som et fælles projekt mellem Danmark og Tyskland – herunder parternes samarbejde med hensyn til produktion og transmission af elektricitet fra vedvarende energikilder.

Energiø Bornholm er central for den grønne omstilling og elektrificering af samfundet. Danmark har med Klimaloven i 2020 vedtaget et bindende langsigtet mål om klimaneutralitet i senest 2050. Dette vil kræve en betydelig elektrificering, hvor grøn strøm fra især havvind vil spille en betydelig rolle for omstillingen af andre sektorer, herunder transport, varme og industri.

Elektrificering af energiforbruget vil medføre et markant større elforbrug end vi har i dag. Uden en tilsvarende udbygning med vedvarende energi, vil der opstå en ubalance mellem elforbruget produktion af el i Danmark. En samlet elektrificering og udbygning med vedvarende energi vil samtidig reducere CO₂-udledningerne markant.

Etablering af i alt 3 GW havvind i Østersøen er en vigtig del af udbygning af grøn energi i Danmark og Tyskland, men bidrager også til Danmarks unikke potentiale for at producere langt større mængder grøn strøm til brug for bl.a. grøn brint. Energiø Bornholm bidrager således til den grønne omstilling gennem mere VE til at dække et forventet øget elforbrug som følge af elektrificering af transport, varme og industri mv. Energiø Bornholm udgør således et vigtigt bidrag i udviklingen af stor skala PtX-teknologi og er derfor også vigtig for opfyldelse af målene i afale om udvikling og fremme af brint og grønne brændstoffer af 2022, som er aftalt bredt mellem regeringen og folketingets partier.

Energistyrelsen

Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

T: +45 3392 6700

E: ens@ens.dk

www.ens.dk

Energiø Bornholm vil levere store mængder strøm til elektrificeringen af energiforbruget i både Danmark og Tyskland. Energiø Bornholm spiller således både en rolle i Danmarks grønne omstilling, men bidrager direkte til en langsynet politisk vision om at Danmark skal bruge sine havressourcer til at forsyne Europa med bæredygtig energi. Energiø Bornholm vil desuden generelt øge elforsyningssikkerheden i Nordeuropa, specielt via sine transmissionsforbindelser. En massiv udbygning med havvind i de kommende år spiller derfor en afgørende rolle for, at Danmark kan sikre den grønne omstilling, mindske udledningen af CO₂ og samtidig opretholde en høj forsyningssikkerhed i et 100 procent grønt elsystem, som hovedsagligt vil være baseret på energikilder som sol og vind.

Endvidere har Ruslands invasion af Ukraine affødt et stærkt politisk ønske om hurtigt at blive uafhængig af russisk energi, hvilket har intensiveret behovet for at udbygge med vedvarende energi ikke mindst i Danmark. I den forbindelse er det ambitionen, at Danmark med sine unikke havvindsressourcer ikke kun skal producere til eget forbrug men også skal være med til at sikre en grøn energiforsyning i nabolande.

For at sikre, at Energiø Bornholm kan etableres hurtigst muligt, og ud fra en optimeret tidsplan uden unødige forsinkelser, er en opdeling af miljøkonsekvensvurderingsprocessen afgørende. Projektet, der jf. BEK nr. 773/2024 om kontaktpunkt, VE-tilladelsesprocessen og områder til fremme af VE, §3, betragtes som værende af væsentlig samfundsmæssig interesse, der tjener den offentlige sundhed og sikkerhed.

Forudsætningen for en optimeret tidsplan er, at landanlæggene i Danmark (på Bornholm og på Sjælland) samt udlandsforbindelsen til Tyskland er endeligt klar til at modtage strøm, når den første mølle installeres, hvilket sker løbende og påbegyndes lang tid før den endelige frist for tilslutning af hele havvindmølleparken.

Såfremt der skal foretages en samlet og parallel miljøkonsekvensvurdering for både anlæg på land, anlæg på havet, og udlandsforbindelsen til Tyskland, vil det betyde, at planlægnings-, tilladelses- og etableringsprocessen forlænges unødigt, idet § 25-tilladelsen (etableringstilladelsen) for landanlægget først kan ibrugtages, når § 25-tilladelsen for det konkrete projekt på havet er givet til bygherre. Hvis den tekniske forudsætning for tidligere idriftsættelse af landanlæggene og udlandsforbindelsen forud for endelig tilslutning af havvindmølleparkerne ikke kan opretholdes, medfører det en forsinket idriftsættelse af anlægget med min. 2 år.

Tidsplanen kan imidlertid optimeres ved, at § 25-tilladelsen for landanlæg kan tages i brug, så snart tilladelsen er givet. De tidsmæssige projektforsudsætninger

kan derved mindskes, selvom et genudbud vil betyde en forskydelse af den endelige frist for etablering af havvindmølleparken. Det er samtidig vigtigt at understrege, at der fortsat skal udarbejdes tre miljøkonsekvensrapporter og foretages vurdering af eventuelle kumulative vurderinger mellem de tre projekter. Det forventes, at de kumulative påvirkninger vil være begrænsede pga. projekternes karakter.